GUNSTIGE DIERGEZONDHEIDSSTATUS GEASSOCIEERD MET LAGERE STERFTE

Resultaten en analyse van monitoringsdata

GD combineert en analyseert elk kwartaal data van verschillende bronnen. Als onderdeel van deze analyse wordt vier keer per jaar een aantal kengetallen gemonitord over sterfte bij runderen in verschillende leeftijden en op verschillende typen rundveebedrijven. In dit artikel bespreken we de resultaten van deze monitoring.

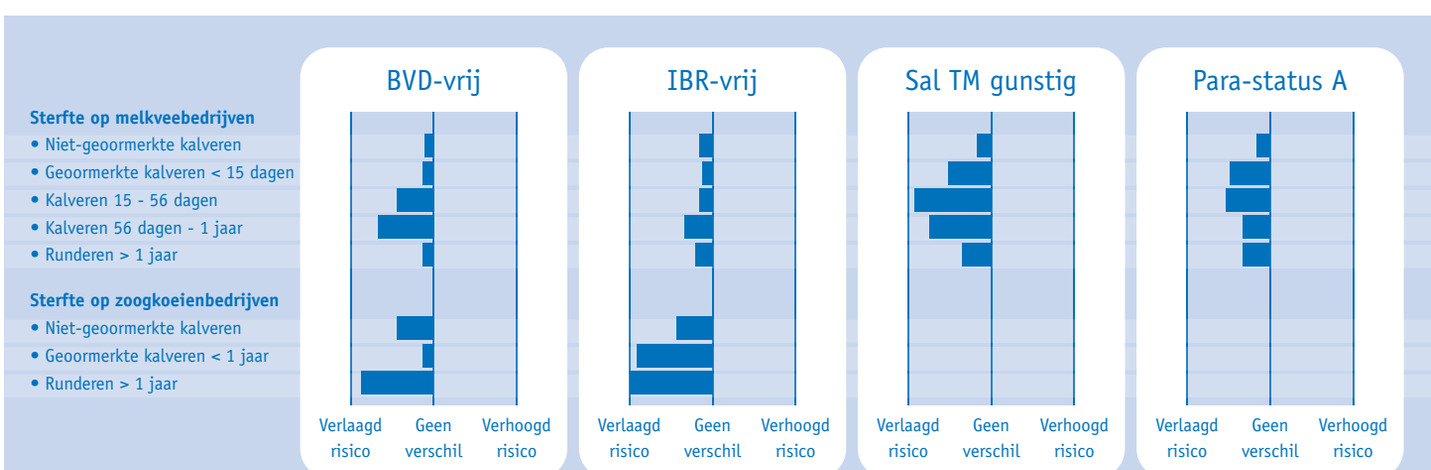
De data worden geanonimiseerd zodat de data van verschillende bronnen nog wel koppelbaar zijn, maar niet herleidbaar naar individuele dieren of bedrijven. Vervolgens worden de gegevens als onderdeel van de Data-analyse van de diergezondheidsmonitoring gecombineerd en getransformeerd tot diergezondheidskengetallen op basis waarvan een indicatie wordt gekregen van de ontwikkelingen in de rundergezondheid in Nederland.

Vrij of onverdachtstatus

Voor elk van de sterftekengetallen kijken we naar de invloed van bedrijfskenmerken, zoals melkproductieniveau, bedrijfsgrootte, regio, maar ook de diergezondheidsstatus voor BVD, IBR, salmonella (alleen melkvee) en paratuberculose (alleen melkvee). Zo worden niet alleen de trends in sterfte gevolgd, maar ook in welke mate de gezondheidsstatus hiermee geassocieerd is. Oftewel, we kijken of bedrijven met een vrij- of onverdachtstatus voor een bepaalde ziekte meer of minder sterfte hebben dan bedrijven zonder die status. De resultaten van deze analyses staan in figuur 1. Een blauwe balk naar links beschrijft een verlaagd risico. Daarnaast betekent een langere balk een groter effect dan een kortere balk.

Gunstige status leidt tot lagere sterfte

In figuur 1 is zichtbaar dat een gunstige status voor BVD, IBR, salmonella (op basis van tankmelkonderzoek bij Qlip) of paratuberculose, in alle gevallen leidt tot een lagere sterfte op melkveebedrijven. Voor BVD en IBR is dat ook voor zoogkoebedrijven het geval. In tegenstelling tot melkveebedrijven hebben de meeste zoogkoebedrijven geen vrij- of onverdachtstatus voor de onderzochte aandoeningen. De mate van associatie tussen de gunstige gezondheidsstatus en sterfte verschilt per aandoening en per leeftijdscategorie. Zo is bijvoorbeeld zichtbaar dat het hebben van een BVD-vrijstatus leidt tot een lagere sterfte in alle leeftijdscategorieën van rundvee op melkveebedrijven, waarbij het effect het grootst is bij de categorie sterfte van kalveren in de leeftijd van vijftien tot 56 dagen en 56 dagen tot een jaar.

Figuur 1: De relatie tussen gezondheidsstatussen en sterfte in verschillende leeftijdscategorieën (op de y-as) op melkvee- en zoogkoebedrijven

Inge Santman-Berends, Jet Mars & Gerdien van Schaik,onderzoekers R&D en Linda van Wuijckhuise, rundveedierenarts

Ook voor IBR en salmonella geldt dat het grootste effect zichtbaar is bij de oudere kalveren. Dit heeft onder andere te maken met de overgang van eenlinghuisvesting van de kalveren tot veertien dagen leeftijd naar de groepshuisvesting, en de afname van de beschermende werking van de afweerstoffen uit de biest naarmate kalveren ouder worden. Zo kan bijvoorbeeld bij BVD de overgang naar de groepshuisvesting resulteren in het in aanraking komen met een dragerkalf. Op het moment dat de afweerstoffen uit de biest onder een kritiek punt komen beschermt dit niet langer tegen infectie en de daaraan gerelateerde gezondheidsproblemen bij het kalf. Tevens was in de resultaten zichtbaar dat het hebben van een gunstige diergezondheidsstatus voor meerdere van deze vier ziekten tegelijk leidt tot een groter beschermend effect.

Het gevonden beschermende effect van het hebben van een vrij- of onverdachtstatus voor infectieziekten wordt niet volledig verklaard door de afwezigheid van de desbetreffende aandoening. Veehouders die vrij of onverdacht zijn voor een infectieziekte nemen over het algemeen managementmaatregelen om introductie van ziekten op hun bedrijf te voorkomen.

Voorbeelden van dergelijke maatregelen zijn het minder vaak aanvoeren van runderen en extra biosecuritymaatregelen om de kans op introductie en verspreiding van infecties te verlagen. Dit zal ook bijdragen aan minder sterfte.

Monitoring
DIERGEZONDHEID

Al sinds 2002 houdt Royal GD zich intensief bezig met de uitvoering van de diergezondheidsmonitoring in Nederland. Hiervoor werken wij nauw samen met onder andere de diersectoren, de zuivel, het ministerie van LNV, dierenartsen en veehouders. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Samen werken we aan diergezondheid in het belang van dier, dierhouder en samenleving.